

Adroddiad ar Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol y Bil Gofal

Cefndir

1. Ar 23 Mai 2013, gosododd y Dirprwy Weinidog Gofal Cymdeithasol Femorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol (Memorandwm)¹ ar gyfer y Bil Gofal², sydd gerbron Senedd y DU ar hyn o bryd.
2. Ar 4 Mehefin 2013, cyfeiriodd y Pwyllgor Busnes y Memorandwm at y Pwyllgor Plant a Phobl Ifanc ("y Pwyllgor") i'w ystyried, yn unol â Rheol Sefydlog 29.4. Cytunodd y Pwyllgor Busnes hefyd y dylai'r Pwyllgor gyflwyno adroddiad ar y darpariaethau perthnasol erbyn 4 Gorffennaf 2013. Bydd y Memorandwm yn cael ei drafod yn y Cyfarfod Llawn ar 9 Gorffennaf 2013.

Bil Gofal ("y Bil")

3. Mae'r Memorandwm yn crynhoi amcanion polisi'r Bil:

"Noddir y Bil gan yr Adran Iechyd (DH) a'r hyn y dywed Llywodraeth y DU yw ei nodau yw gwella safonau ac ansawdd ledled y sector gofal a moderneiddio'r gyfraith fel ei bod yn rhoi blaenoriaeth i les unigolion ac yn galluogi pawb y mae arnynt angen gofal iechyd a gofal cymdeithasol i gael gofal o ansawdd da."

Prif effaith y darpariaethau y ceisir caniatâd ar eu cyfer

4. Ceisir caniatâd mewn perthynas â thair darpariaeth yn y Bil, sy'n ymwneud â:

¹Mae'r Memorandwm Cydsyniad Deddfwriaethol ar gael yn:
<http://www.cynulliadcymru.org/bus-home/bus-business-fourth-assembly-laid-docs.htm?act=dis&id=243185&ds=2/2013>

² Mae'r Bil Gofal ar gael yn <http://services.parliament.uk/bills/2013-14/care.html>

- (i) trefniadau cilyddol (ledled y Deyrnas Unedig) ar gyfer lleoliadau trawsffiniol i oedolion mewn gofal preswyl (cymal 38 ac Atodlen 1);
- (ii) trefniadau i sicrhau parhad gofal i oedolion y mae sefydliad gofal preswyl cofrestredig yng Nghymru yn eu lletya, os bydd darparwr yn methu (cymalau 48 a 49, cymal 111(3) a chymal 109(8)); a
- (iii) gofyniad bod Gweinidogion Cymru yn cydweithredu â'r Awdurdod Ymchwil Iechyd newydd, annibynnol wrth reoleiddio gwaith ymchwil ym maes iechyd a gofal cymdeithasol yn y DU (cymal 98).

Lleoliadau trawsffiniol

5. O ran lleoliadau trawsffiniol, mae'r Bil, yn achos person sy'n preswyl fel arfer yn y DU, sydd ag anghenion gofal a chymorth, ac y mae arno angen llety preswyl i ddiwallu'r anghenion hynny, yn ceisio gwneud darpariaeth ar gyfer lletya'r person hwnnw mewn rhan arall o'r DU. O ganlyniad, bydd modd i'r bobl sy'n dymuno symud i lety preswyl ar draws ffiniau mewnol y DU ddewis gwneud hynny. Ceir darpariaeth hefyd i ddatrys unrhyw anghydfod rhwng awdurdodau lleol ac i adennill taliadau gan awdurdod lleol sy'n gyfrifol am ddarparu llety i'r oedolyn.

6. Nid yw'r rhan hon o'r Bil yn cynnwys pwerau i Weinidogion Cymru wneud is-ddeddfwriaeth. Mae pwerau, fodd bynnag, i'r Ysgrifennydd Gwladol ragnodi – drwy gyfrwng rheoliadau – ar gyfer datrys anghydfod ac ar gyfer y mathau o drefniadau y bydd y darpariaethau'n gymwys iddynt. Os yw'r rheoliadau'n cynnwys darpariaeth sy'n ymwneud â Chymru, ni chaniateir iddynt gael eu gwneud hen ganiatâd Gweinidogion Cymru.

Methiant darparwr

7. O ran methiant darparwr, mae'r Bil yn ceisio cryfhau dyletswyddau awdurdodau lleol o ran gofal oedolion os bydd darparwr yn methu. Bydd y Bil yn gosod dyletswyddau dros dro ar awdurdod lleol yng Nghymru, i ddiwallu anghenion gofal a chymorth oedolion a gaiff eu gosod gan awdurdodau lleol Lloegr mewn cartref gofal yng Nghymru, o dan drefniadau a wnaed yn unol â lleoliadau trawsffiniol. Mae'r Bil hefyd yn gosod dyletswyddau dros dro ar awdurdod lleol yn Lloegr i ddiwallu anghenion gofal a chymorth oedolion a gaiff eu gosod gan awdurdodau lleol Cymru mewn cartref gofal yn Lloegr, yn unol â lleoliadau trawsffiniol. Mae'r darpariaethau'n gymwys os na fydd darparwr yn gallu parhau i ddarparu llety oherwydd methiant busnes, ac fe'u

gwneir yn dilyn y gwersi a ddysgwyd pan fethodd Southern Cross. Gwneir darpariaeth i adennill costau gan yr awdurdod lleol y mae'r oedolyn yn preswyllo ynddo fel arfer, neu gan yr oedolyn ei hun, os trefnwyd gofal yn breifat.

8. Nid yw'r rhan o'r Bil yn cynnwys pwerau i Weinidogion Cymru wneud is-ddeddfwriaeth. Rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol wneud rheoliadau i ddarparu ar gyfer dehongli'r cyfeiriad at fethiant busnes neu at fethu gwneud rhywbeth oherwydd methiant busnes, ond rhaid iddo ef neu iddi hi, fodd bynnag, ymgynghori â Gweinidogion Cymru cyn gwneud rheoliadau o'r fath. Yn ogystal â hyn, mae'r Bil yn cynnwys darpariaeth i sicrhau bod yn rhaid i'r Ysgrifennydd Gwladol gael caniatâd Gweinidogion Cymru cyn gwneud gorchymyn i ddod â threfniadau i rym i ymdrin â methiant darparwr, i'r graddau y mae'n gymwys i lety yng Nghymru.

Yr Awdurdod Ymchwil Iechyd

9. O ran yr Awdurdod Ymchwil Iechyd, mae'r Bil yn ceisio sicrhau bod Gweinidogion Cymru ac awdurdodau datganoledig eraill yn cydweithredu â'r Awdurdod wrth arfer eu swyddogaethau o reoleiddio ac asesu moeseg gwaith ymchwil ym maes iechyd a gofal cymdeithasol. Nod y cymal hwn yw sicrhau y caiff arferion mewn perthynas â'r rheoliad hwn eu cydgysylltu, eu safoni a'u hyrwyddo ledled y DU.

Y berthynas â'r Bil Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)

10. Mae'r Memorandwm yn cadarnhau bod y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol yn bwriadu cyflwyno gwelliannau i Fil Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) i sicrhau bod darpariaethau cyfatebol i'r rheini sydd wedi'u cynnwys yn y Bil Gofal i ymdrin â methiant darparwyr yn cael eu gwneud ar gyfer holl awdurdodau lleol Cymru. Golyga hyn y bydd darpariaethau'n cael eu gwneud i ddiogelu oedolion yng Nghymru os bydd y cwmni sy'n gyfrifol am eu gofal yn rhoi'r gorau i ddarparu gofal ar fyr rybudd.

Ystyried y Memorandwm

11. Ystyriwyd y Memorandwm ar 12 Mehefin Nid ydym yn credu bod angen gofyn i'r Dirprwy Weinidog am unrhyw esboniad pellach.

Ein barn

12. Rydym yn nodi'r Memorandwm ac nid oes gennym unrhyw wrthwynebiad iddo gael ei ddefnyddio yn y modd a gynigir.

13. Fel y nodir ym mharagraff 10 o'r papur hwn, rydym yn ymwybodol bod y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol yn ceisio gwneud darpariaethau cyfatebol i'r rheini sydd wedi'u cynnwys yn y Bil Gofal i sicrhau bod oedolion yng Nghymru yn cael eu diogelu os bydd darparwr yn methu. Hoffem bwysleisio pwysigrwydd y trafodaethau rhwng Llywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU i sicrhau diffiniad a dealltwriaeth gyffredin o "fethiant busnes" ar draws ffiniau.